

UCHWAŁA Z DNIA 27 KWIETNIA 2001 R.

I KZP 8 /01

Wniosek skazanego o warunkowe przedterminowe zwolnienie nie może być skutecznie cofnięty i podlega rozpoznaniu.

Przewodniczący: sędzia SN J. Skwierawski.

Sędziowie SN: L. Misiurkiewicz (sprawozdawca), A. Siuchniński.

Prokurator Prokuratury Krajowej: R. Stefański.

Sąd Najwyższy w sprawie Dariusza L., po rozpoznaniu, przekazanego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k., przez Sąd Apelacyjny w K., postanowieniem z dnia 28 lutego 2001 r., zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

Czy cofnięcie przez skazanego wniosku, którym zainicjował postępowanie o warunkowe zwolnienie uprawnia sąd penitencjarny do odstąpienia od merytorycznego rozstrzygnięcia o przedmiocie tego postępowania?

uchwalił udzielić odpowiedzi jak wyżej.

U Z A S A D N I E N I E

Stosownie do treści art. 161 § 1 k.k.w. orzekanie o warunkowym przedterminowym zwolnieniu należy do sądu penitencjarnego.

W postępowaniu wykonawczym, a więc również w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia, sąd ten orzeka na wniosek prokuratora, skazanego albo jego obrońcy lub pełnomocnika oraz z urzędu

(art. 19 § 1) a także na wniosek dyrektora zakładu karnego lub sądowego kuratora zawodowego (art. 161 § 2).

W kwestii dotyczącej formy decyzji, jaką należy podjąć w wypadku, gdy skazany złożył wniosek o warunkowe przedterminowe zwolnienie, a następnie wniosek ten cofnął należy w pierwszej kolejności rozważyć dopuszczalność cofnięcia takiego wniosku przez skazanego.

Skoro skazany jest podmiotem uprawnionym do złożenia wniosku o warunkowe przedterminowe zwolnienie, to niewątpliwie nie ma podstaw do twierdzenia, że nie może on zmienić swojego stanowiska i wyrazić woli cofnięcia wniosku, który stanowił podstawę wszczęcia postępowania o warunkowe przedterminowe zwolnienie. O dopuszczalności odwołania czynności procesowej przesądza zasada kontradyktoryjności, zgodnie z którą strona ma prawo zabiegać o pozytywne dla siebie rozstrzygnięcie, jak również ma prawo zrezygnować z tej inicjatywy, po stwierdzeniu, że nie osiągnie korzystnego dla siebie rozstrzygnięcia.

W odniesieniu do cofnięcia przez skazanego wniosku o warunkowe przedterminowe zwolnienie problem sprowadza się do konsekwencji jakie pociąga za sobą taka decyzja skazanego.

Chodzi mianowicie o to, czy cofnięcie przez skazanego wniosku, którym zainicjował on postępowanie o warunkowe przedterminowe zwolnienie uprawnia sąd penitencjarny do odstąpienia od merytorycznego rozstrzygnięcia w przedmiocie tego postępowania przez pozostawienie wniosku bez rozpoznania lub przez umorzenie postępowania w warunkach, kiedy skazany formalnie nabył prawo do warunkowego przedterminowego zwolnienia, a więc nie zachodzi sytuacja przewidziana w art. 161 § 3 k.k.w (uchwała SN z dnia 20 czerwca 2000 r. I KZP 16/2000, OSNKW, 2000, z. 7, poz. 60). Tylko w tym ostatnim wypadku wniosku skazanego lub jego obrońcy sąd penitencjarny nie rozpoznaje, jako złożonego przed upływem wymienionych w nim terminów.

W warunkach spełnienia przesłanek przewidzianych w art. 77 § 2 lub art. 78 Kodeksu karnego sąd jest zobowiązany do merytorycznego rozpoznania wniosku skazanego, niezależnie od wyrażonej przez niego następnie woli wycofania wniosku o warunkowe przedterminowe zwolnienie.

Obowiązek ten wynika zarówno z art. 19 § 1, jak i z art. 22 k.k.w. Szczęólnego podkreślenia wymaga treść art. 19 § 1 k.k.w, zgodnie z którą złożenie wniosku o warunkowe przedterminowe zwolnienie nie jest koniecznym warunkiem do rozstrzygnięcia tej kwestii, ponieważ w postępowaniu wykonawczym sąd może orzekać również z urzędu.

Argument o orzekaniu w przedmiocie przedterminowego warunkowego zwolnienia wbrew woli skazanego, wyrażonej cofnięciem wniosku, jest zupełnie nieprzekonujący. Trudno przyjąć, że skazany cofa wniosek o warunkowe przedterminowe zwolnienie w sytuacji, gdy liczy na korzystne dla siebie rozstrzygnięcie. Skazanego na karę pozbawienia wolności sąd może warunkowo zwolnić z odbycia reszty kary tylko wówczas, gdy zachodzą przesłanki określone art. 77 § 2, art. 78 k.k. i w art. 77 § 1 k.k.

Brak również – zdaniem Sądu Najwyższego – podstaw do umorzenia przez sąd postępowania w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia – na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. Należy się zgodzić ze stanowiskiem zaprezentowanym przez Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (postanowienie z 18 listopada 1998 r. – II AKZ¹ 125/98, OSA 1999, z. 2, poz. 15), że art. 15 § 1 k.k.w odnosi się do umorzenia całego postępowania wykonawczego i nie można na tej podstawie umarzać postępowania w sprawie o warunkowe przedterminowe zwolnienie. Wynika to wyraźnie z treści tego przepisu, z uwagi na wymienione w nim przesłanki umorzenia postępowania wykonawczego (przedawnienie wykonania kary, śmierć skazanego lub inna przyczyna wyłączająca to postępowanie).

Jak już podkreślono wyżej, w postępowaniu wykonawczym sąd może orzekać także z urzędu, dlatego wniosek złożony w sprawie o warunkowe

przedterminowe zwolnienie nie stanowi niezbędnego warunku rozstrzygnięcia przez sąd tej kwestii. Cofnięcie wniosku przez skazanego nie może więc prowadzić do pozostawienia go bez rozpoznania ani do umorzenia postępowania w sprawie o warunkowe przedterminowe zwolnienie.

Złożony przez skazanego wniosek o warunkowe przedterminowe zwolnienie, zobowiązuje sąd penitencjarny do jego merytorycznego rozpoznania, niezależnie od stanowiska skazanego, który następnie oświadczył, że wniosek ten cofa.

Z tych też powodów Sąd Najwyższy uchwalił udzielić odpowiedzi jak wyżej.